

szag elé állította, az első bírálatot kezdte az utolsóig tapasztaljuk, hogy folyton levonattak a vitakozásba a koronának mélyes érzelmei, a koronának akarat melyeknek pedig minden vitakozásosra vül kell maradniuk. És azon krízisek folyamán, melyek előállottak, egyfelől mály esett a koronának kétségtelen állmanyos jogára, arra a jogra, hogy a min tanácsosait, a maga minisztereit maga a melje ki; másfelől felhasználott a koronának befolyása oly irányban, mely azt felhasználni alkotmány szerint szabad; felhasználott az országgyűgy egyik háza, a főrendiház szavazatának

Hát t. választó polgárok, kérdem, vajon okos, vajon helyes, vajon üntudatos és organikus felfogásból kiinduló nemzeti politika-e ily árt adni, ily árt fizetni azért, az egy pontosszáért, hogy kötelező legyen a polgári házasság? hogy azok is kénytelenek legyenek polgári hatóság előtt házasságot kötni, a kiknek erre semmi szükségük sincs, nem akarják? (Nem kell! Rabiga-

Völgyön, dombon, — sikságon nem is lehetett másról beszélni, mint kizárólag az egyházi politikáról. Hátterbe szorultak a nemzeti legszentebb tradíciók, hátterbe a nemzeti kegyeleti érzelmek; azok, kik a nemzeti függetlenség zászlóját tűzték ki és azért voltak készek utolsó lehelletig harcot vívni, az egyházi politika kedvéért — legalább egy részük elnézést tudtak gyakorolni a nemzeti kegyeleti megsértésével és elhanyagolásával szemben. Hátterbe vonult a közügy minden sérelmétől, melyet közjogi téren tapasztaltunk: fel sem vettük, ha az állam egyik intézménye, a hadsereg, megtagadta a magyar állami nyelvtől azt, hogy a magyar hatóságokkal magyar nyelven éresekedjék le levelezni, fel sem vettük, ha a t. kormány dicső hőseink, a honvédek szobra leleplezését távolléte által tündökölt, mintha nem is volna magyar nemzeti kormány. (Igaz! Ugy van!)

Mindezek el voltak törölve, mindezekről hallani sem akart senki, mindezen nemzeti törekvések elfonyadtak, vagy legalább elaludtak és mesterséges, egészségtelen, ferde egyoldalúsággal leledző áramlat fogta el a nemzet intelligens nagy részét, mint ha ezen nemzet csak azért lenne itt, hogy kísérleti tér legyen a legmerészebb egyházi politikai újítások rögtön behozatalára. (Igaz! Ugy van!)

A rideg konzervativizmus.

A küzdelemben mely most lefolyt, a valódi győző az az eszme, melynek zászlója diadalmasodott, nem a szabadelvűség eszméje, hanem az egy egészen más eszme: az, a melynek kifejezést adott Terevárosi választói előtt a kormány egy igen buzgó fiatal tagja, midőn a jelenlegi kormány hivatását úgy jellemezte: Rideg, a végzettségig menő konzervativizmus közjogi kérdésekben.

Ez tisztelt választóközönség, ez az, a mi győzőtt, ez az eszme (ha ugyan eszmének lehet nevezni), ez az eszme, ez az irány, ez volt a győzelemnek eszköze. Mert ne higgyék ám, hogy a tisztelt kormány az általa képviselt pozitív eszmének hatalmával győzött, ne higgyék ám, hogy a kötelező polgári házasság mellett létező vagy vélt ellenállhatatlan nemzeti felbuzdulás adott nekik erőt, hogy magukat a hatalom polcán fentartsák.

Nem, tisztelt választóközönség! A kritikus pillanatban, midőn recsegtek a miniszteri székek lábai, a kritikus pillanatban megtette nekik a szolgálatot a szabadelvű párti kormányok politikájának egyik leglegrosszabb hagyománya: a nemzeti törekvéseket képviselő ellenzéknek gyanúsítása és az ettől való aggodalom, az ellen mesterségesen táplált féltékenységek.

Vagyis pozitív alakban kifejezve a rideg és végtelenségig menő közjogi konservativizmus, ez volt az, a mivel győztek, nem pedig a liberalizmus. (Igaz! Ugy van!)

Hát t. választóközönség, ez a rezultátum. Az egyházi politikai reformokat egy lépéssel előbbre vitték, mint talán más valaki vitte volna. Ennek ára az, hogy addig, míg a jelenlegi párt és többségi viszonyok fennállanak, mondjunk le minden olyan nemzeti vívmányról is, mely a 67-iki kiegyezés keretében nemcsak megfűt, hanem egyenesen annak követelményét képezi.

A 67-iki kiegyezés azért olyan bölcs alkotás, mert annak minden megváltoztatása, annak minden tágitása, annak minden hibásan ugynevezett — fejlesztése nélkül annak egyszerű végrehajtása által lehet fokozatosan megvalósítani azokat a nemzeti reformokat, lehet fokozatosan terjeszteni azokat a nemzeti igényeket, melyekről mi azért nem mondhatunk le, mert a mely pillanatban azokról lemondottunk, egyetemes lemondottunk nemzeti létünk teljességének követelményeiről. (Igaz! Ugy van!)

AZ ELLENZÉK TÁRCZÁJA.

1894. Julius 10.

Egy rettenetes család.

— Angol regény. —

A MOCSÁRON LEVŐ HÁZ SZERZŐJÉTŐL.

Az „Ellenzék” számára fordította:

AMICA.

III.

(Folytatás.)

(8)

Miután hosszú szünet állott be, Eduárd felemelte a fejét és türelmetlenül mozgolódott.

— Mennyit adhat?

— Édes fiam — dadogta az anyja — éppen most semmit sem adhatok. Nincs pénzem — kivéve —

Szokott igazságszeretete és őszintesége ez utolsó szó kimondásának a boldogságára vitte. Természetes, hogy midőn elhallgatott, Eduárd zaklatta, hogy csak folytassa.

— Kivéve mennyit? Adja ide azt akár mennyi.

— Azt akartam mondani, kivéve annyit, a mennyi a folyó kiadások fedezésére mulhatatlanul szükséges. Atyád előtt tizi nappal irt pénzt és mind el kellett neki küldenem, a mit össze tudtam kaparítani. Eduárd néked várnok kell.

Eduárd türelmetlenül ugrott fel és oly nyughatatlanul járkált a szobában, a mi az anyját mind jobban-jobban megijesztette.

— En nem várhatok, — mondom magának, hogy nem várhatok! Holnapra pén-

Nem a 67-iki kiegyezés fentartását jelenti az eddigi praxisnak fentartása, mely a 67-iki kiegyezésből mindazt végrehajlatlanul hagyja, a mi abban a magyar nemzetre nézve igazán becses jogot formál, a mely a maga tehetetlenségének önkénytelen bevallásával azt mondja, hogy a menyit azok a dicső férfiak, a kik a 67-iki kiegyezést megalkották, nyomban rögtön megvalósítani tudták, annyi az, a mi a magyar nemzethez kell, többre mi nem vállalkozhatunk, mert mi sem felfogni, sem átérzeni nem vagyunk képesek, mert nincs az átérzéshez elménk, nincs az átérzéshez szívünk, nincs a keresztülvitelhez akarat-erőnk. (Élénk éljenek.)

A nemzeti párt kötelessége.

Szólv ezután kifejti, hogy tulajdonképpen nem is a polgári házasság eszméje győzött, győztek a nemzeti törekvésekkel szemben fennálló aggodalmak, Ezért komoly a nemzetipárt helyzete, de távolról sem kétségbeesztő, mert ugymond szóló, a mi alkotmányos királyunk bár félre volt vezetve tanácsosai által, a nemzeti akaratnak igazi irányára nézve ezeken a kríziseken is megadta annak példáját, hogy saját érzelmeinek legyőzésével is keresi a harmóniát a nemzeti akarattal.

Nos tehát így van jelölve előttünk az ut.

Ha a nemzeti akarat erőteljesen nyilvánul azok mellett a következtetések mellett, melyek a nemzetnek valódi életérdekeit képezik, ha egy igazi nemzeti akaratot tudunk a felsége szeme elé állítani és alkalmunk nyílik a koronát meggyőzni arról is, hogy nemzeti törekvéseinkben rejlik a trón és a monarchia legerősebb biztosítója, akkor a korona ezzel a valódi és loyális nemzeti akaratral a harmóniát épp úgy fogja keresni, a mint elfogadta és kereste a harmóniát egy mondva csinált, egy a szédelgésnek eszközeivel elébe állított vélt nemzeti akaratral.

Mi a mi feladatunkat, mint ellenzék, teljesíteni képesek vagyunk, de a t. többség és a t. kormány oly helyzetbe jutott, hogy a maga feladatait mint kormány és mint kormánypárt alig tudja teljesíteni.

Ezen kormány a szónak szoros értelmében agyongyőzte magát. Ez a kormány ma semmi egyébre nem képes, mint annak az alumnak keresztülvitelére, melyet az általam már előbb is idézett miniszteri nyilatkozat tartalmaz: „rideg és végtelenségig menő közjogi konservativizmus és meghatározott irányokban való szabadelvű haladás a belügyekben.”

Az agyongyőzött kormány.

Ezen alumnak teljesítésén kívül a maga erejéből semmire sem képes.

Hiszen látjuk ezt a vajadást a kormányalakítás terén.

Vajon természetes dolog-e főleg Magyarországon, ebben a Magyarországon, a hol a legkisebb hivatalra is száz kompetens akad, és hibetől dolog-e, hogy ne tudna földmívelési minisztert találni ez a kormány? Vagy meglehet, hogy a t. kormánynak nem fontos az egész földmívelésügy. Eddigi eljárása szerint ez igen valószínűnek látszik.

A belügyminiszter a belügyi reformok kezdeményezésének előestéjén házal, járkel, nem tud magának belügyi államtitkárokat találni. A kereskedelemügyi miniszter azon egy irányzatával, a melyben a magyar nemzeti legalább közigazgatási önállósítás terén működni iparkodik: a Dunagőzhajózás magyarosítása tárgyában megfeneklett törekvéseivel, nem tudta erre vonatkozó törvényjavaslatát a szünet előtt a ház elé terjeszteni.

Ime a kormány maga is olyan agyongyőzött állapotban látszik lenni, hogy ha valahogy a szünetek alatt magát össze nem szedi, a kormányzásra vagy legalább

a parlament vezetésének teendőire alig fog bérni képességgel és hitellel.

A kormányának többsége pedig olyan csekély — már t. i. a magyarországi többsége, — hogy valamelyik ellenzéki aránylatnak pozitív vagy negatív támogatása nélkül, a belügyi reformok terén semmit, de semmit keresztülvinni nem tud.

Meg fogja-e nyerni a kormány valamelyik ellenzéki aránylatnak aktív vagy passzív támogatását ezental, azt nem tudom, nem is keresem nem is kutatom.

Annyit tudok, „hogya sikerülne egy közös találkozási pontot nyerni, csak egy közös eszmében is, az összes aránylatok számára, akkor az összes ellenzéki aránylatoknak egyesített ereje a magyar politikában döntő fordulatot idézhetne elő, a magyar rákényszeríthetné a valódi szabadelvűségnek és nemzeti iránynak azt a jellegét, melyet az eddig nélkülöz.

De hogy ez sikerül-e, be fog-e következni, nem tudom, nem is kutatom.

A nemzeti párt céljai.

A kormány ezen helyzetével szemben szóló foglalkozik a nemzeti párt jövőbeni magatartásáról és így nyilatkozik: Az elfogadott javaslatok ő felsége szentesítésével törvényt válik.

Nem tűzöm ki magamnak célul, hogy ezen az én nézetem ellenére megalkotott törvény ellen izgatást kezdeményezzek, — vagy ebbe az izgatásba befolyjak. (Helyes.) Nem tartom ezt célnak és nem tűzöm ki feladatommak egyszerűen azért, mert az ország a vallási izgalmaknak tovább folytatását el nem bírja. (Igaz! Ugy van!) Ezen országnak nyugalomra van szüksége; pedig ezerszerte nagyobb izgatásra volna szükség ha a sikernek csak némi reményével a törvényt vissza akarnók csalni, mint a mennyi szükséges volt annak megalkotására.

A hazafiság, az ország érdeke azt kívánja, hogy magunk járuljunk ahhoz, hogy esetleg meghazudtolja aggodalmainkat a jövő.

Igenis, tisztelt választóközönség, aggodalmaim voltak s vannak most is ezen törvény hatására nézve; de elvégre azt tapasztaljuk, hogy más országokban is létezik a kötelező polgári házasság a nélkül, hogy kárt okozott volna, a nélkül, hogy az a nép vallásos érzületét csorbitotta volna. Adj Isten, hogy úgy legyen ebben az országban is. En ezután sem fogom mondani, hogy okos dolog volt azt megselekedni. Ha valaki az emeletől leugrik, a mikor a lépcsőn is lemehetett volna és véletlenül nem szegi a nyakát, azért még sem fogom mondani, hogy okosan tette, hogy leugrott (derültég.) de föl sem viszem újra az emeletre és nem bizatom, hogy ugorjék le még egyszer, csak azért, hogy bebizonyítsam, hogy másodszor a nyakát szegi. (Derültég.)

En tehát a meghozott törvénnyel szemben az izgatás terére lépni nem fogok. Egészen más a mi teendőnk. A mi teendőnk egyszerűen az, hogy arról az egészségtelen irányról leszoktassuk és ismét egészséges eledel megkedveléséhez vezessük vissza. És ez az egészséges eledel nem más, mint az egységes nemzeti feladatoknak organikus felfogása, azok keresztül vitelének erőteljes akarása, az azokra való ernyedetlen törekvés. (Élénk tetszés.)

Ez a nemzeti politika, tisztelt választóközönség, — ez ismét a századok tanulsága, — ez a nemzeti politika nem lehet más, mint szabadelvű irány és nemzeti irány ellen az országban mindig karöltve járt. A szabadelvűség parancsait, a nemzeti irány szemmel tartásával követjük.

A nemzeti irány két főágából áll. Az egyik a nemzet hatalmi állásának megerősítésére szolgál kifelé, a másik pedig az a

belpolitika, mely a magyar nemzetnek és a magyar államnak konszolidálására vezet. Az első követeli közjogunk teljes kitépését, nem az 1867-ik kiegyezés megváltoztatásával vagy tágitásával, hanem tökéletes végrehajtásával.

Követi a koronának teljes egyérműségbe hozatalát a magyar nemzet érzelmi világának, multjának kultuszával, jövőjének reményeivel. Követeli a magyar nemzeti önérték sértetlen érvényesítését.

Követeli annak a kárhoztatandó, majdnem nevétséges, de egyuttal gyűlöletes megkülönböztetésnek a megszüntetését a magyar nemzet és magyar állam között, a mely mindig találkozik, mintha ez két külön fogalom lett volna, mintha a kettő egymástól elkülöníthető megkülönböztethető volna és követeli a nemzet lefontosabb szabadsága, a választási szabadság tisztaságának biztosítását, mert a 48-iki törvényhozók, kik az egész magyar népet az alkotmány sáncza közé és a kik ebben látak biztosítékot arra nézve, hogy a parlamenti kormány mindig egyszersmind nemzeti kormány lesz.

Ez tehát egyik ága a magyar nemzeti politikanak. Másik ága pedig erőteljes nemzeti belpolitika vagy a közigazgatás szerveztében, mint a nemzeti kultúra előbbrevitelében, mint a magyar társadalmi érdekeinek erőteljes felkarolásában. Ez a kettő egymás nélkül nem képzelhető. Ily kettős irányban folytatott erőteljes nemzeti politika pedig sohasem volt szükségesebb mint most, midőn a nemzetiségi izgatás nagyobb vakmerőséggel mint valaha dönteti a magyar állam, a magyar egységes nemzeti várat.

T. Uram, jól tudom én, hogy az ily erőteljes és egységes, úgy mint a külső vonatkozásokban a magyar nemzet igazait követelő, mint a belpolitikában következtet politikai érvényesítése sok akadályba ütközik.

Mióta én a közpálya terén működöm, sohasem hiányoztak jó barátaim, akik nekem azt tanácsolták, hogy ejtsem el programomnak azon pontjait, melyek a közjogi érztületről, szóval a magyar nemzet külső hatalmi állásának biztosítására vonatkoznak.

Nagyon jól tudom, nagyon jól ismerem a helyzetet, tudom, hogy a ki most itt önként elönt szerényen áll, mint egyszerű képviselőjük (Élénk éljenek) már régen ott lehetne a hatalmi polcon, hogyha ezt a jó tanácsot követni, hogyha a magyar nemzet külső hatalmi állására vonatkozó követelményeit elejteni kész és hajlandó volna. (Élénk éljenek.)

Nem ügyetlenség és nem ügyefogyottság az, a miért ezt nem tettem, hanem egy mély és szilárd meggyőződés, melytől lelkismeretem nem engedi, hogy elálljak és eltántorodjam. (Élénk éljenek.)

Hogyan akarják, hogy a magyar állam imponáljon a nemzetiségi izgatónak, hogy ha az állam az egyik intézményének, a hadseregnek keretében, utaltalanul látnak olyan jelenségeket, melyek arra mutatnak, hogy a magyar állam az egyik institúciójára, a hadseregére nem tud hatni s nem tudja a maga akaratát érvényesíteni.

Hogyan akarják, hogy a magyar állammalvele suverén jogainak elismerése áthassa a nem magyar ajku polgártársakat? Hogyan akarják, hogy erőseknek ismeretünk el, a mi belső ellenségeink által, ha magunk bevalljuk, hogy gyöngék vagyunk, ha magunk lemondunk oly dolgokról, a melyekhez kétségtelenül jogunk van, a melyek nemzeti létünk feltételeit képezik, annak bevallásával, hogy nincsen elég erőnk annak keresztülvitelére?

A nemzeti párt és a közigazgatási reform.

A másik ok pedig a következő. (Halljuk! Halljuk!) A hány reform a közigazga-

tási téren készült, a dolog természete szerint mindmégannyi a központi állam hatalmának megerősödésével jár.

Nos hát, t. uraim, kész vagyok emezzel a szátséggal leszámolni. De a központi hatalomnak megerősödéséhez segítséget csak akkor nyújtok, közreműködés met csak akkor ajánlom fel, szavazatom csak akkor adom, hogyha biztosítékok birkok arra, hogy ez a központi államhatalom mindenkor magyar nemzeti irányu lenni.

A nemzeti irány két főágából áll: magyar nemzet állásának kifelé való mutatkozása, a másik a befelé. Ez követeli a kárhoztatos, gyűlöletes megkülönböztetésnek megszüntetését, a mely a magyar nemzet és a magyar állam közt fennáll. Ez követeli a választások tisztaságát.

A nemzeti politika másik ága: erőteljes nemzeti belpolitika a közigazgatás, a kultúra és a közgazdaság terén.

Itt újra szóba hozta a kormány tehetetlenségét a nemzetiségi izgatásokkal szemben.

Nézzétek — ugymond — hogy ugyan azon kormány, mely a koronával szemben kabinetkérdést csinált abból, hogy a rendház szavazatainak arányát meghatároshassa, annyi örökös főrendek kinevezésével, a mennyire szükséges van, hogy az ő egyházi politikájának többséget szerezzon ugyanaz a kormány, midőn a nemzetiségi kérdéssel volt szó, nemcsak kabinetkérdést nem csinált abból, hogy a magyar koronának hatalma és fénye vettessék latba a magyar nemzeti egység mellett a nemzetiségi izgatók ellen, hanem beleegyezett és a koronára elé terjesztette azt a borosbeszéd és közszíj nyilatkozatot, a mely borosbeszéd és közszíj nyilatkozatok a nemzetiségekkel vitt harczban a magyarságnak most is egyik gyengéjét, a nemzetiségi izgatónak pedig egyik erősségét képezik.

T. uraim, jól tudom én, hogy az ily erőteljes és egységes, ugyint a külső vonatkozásokban a magyar nemzet igazait követelő, mint a belpolitikában következtet politika érvényesítése sok akadályba ütközik.

Szólv ezután egy keveset magáról is. Barátai sokszor tanácsolták neki, hogy ejtse el a magyar nemzet külső hatalmi állására vonatkozó követeléseit és akkor kormányra juthatna. Ez így is van. Már régen a hatalom polcán lehetne, ha ellállott volna a magyar nemzet külső hatalma kifejezésének követelésétől.

És hogy most mint szerény képviselő áll választói előtt és nem a hatalom polcán, annak oka nem ügyefogyottsága. Ő nem tántorodik el elveitől.

Ráter ezután a közigazgatási reform kérdésére. Kifejti, hogy mindaddig, míg a választás nem tisztá, míg a központi hatalom nem tisztán a nemzeti, — mindaddig legnagyobb ellensége lesz a központi hatalomnak.

Apponyi végül meleg szavakban köszöntö meg Jászberény diszpolgári oklevélét.

A beszéd nagy hatást tett hallgatóságára. Közben is felhangzott sürin az éljenek, mikor pedig egy óra alatt véget ért, lelkes és meleg óvációkban ünnepezték Apponyit.

A banket.

A bankettet fél kettőre hívták össze a városház udvarán összehajtott nagy lombsátorba. Erre az időre a hosszú és széles helyiség egészen megtelt a város intelligens lakosságával.

A banketten az első felköszöntőt Koncz Menyhért plébános mondta Apponyi Albert grófra.

Apponyi Albert gróf nyomban utána kelt fel. Elsőben is kijelentette, hogy abban a küzdelemben, a melyet a nemzet

kedésekről fogok beszélni, mint ti azt gondoljátok, hogy az Apátságban lakó ifjakat le tudjátok nézni.

Sohse gondoljatok azzal, hogy az atyjuk mi volt, vagy mi mostan; a fiuk egytől egyig mind elég tisztességes ifjak nálammal sokkal jobb nevelésben részesültek, következésképpen műveltebbek is, szalmájukban pedig különb legények nálammal.

— Oh, igaz, az már igaz! — mondá Mira elgondolkozva, a nélkül, hogy megjegyzésének a testvéreire vonatkozó kibébitését észre vette volna.

— Tehát azt tanácsolom, hogy jövőre mind a ketten udvariasabbak legyenek. — A legjobb dolog, a mi történhetne az volna, ha azok közül valamelyik fiu valamelyikőtökbe szeretne —

De ekkor a leányok felbeszakították, olyan lármát csaptak és olyan indignációt beszéltek, hogy hangját teljesen elnyomták.

Egy pillanat alatt mind a négy testvér körül vette, kiabáltak, ellenmondtak, büszkéek, gögősek, haragok, megvetők és dühösök voltak. — Már ez a sugalmazás maga olyan bántás volt, a milyen megbántásban mind ez ideig soha — de soha sem részesültek,

Az ikrek még ennél is tovább mentek. — Az anyjuk figyelmeztető tekintete és többszöri beavatkozásának a kísérlete dacára, elmondatták neki minden képzelt sérelmüket, a mi ezen a napon és az előbb napokban történtek, azzal fejezve be hogy az egyik közülük egy egész sereg poczegeret kergetett Jankára; — és a midőn ezt mondták, — diadalmasan mutattak a testvérük jobb kezét, hol a csuklón a sebkötés egy széles szalaggal volt eltakarva.

(Folyt. köv.)

Kolozsvárt, 1894.

gának érvényesítéseért folytat, midenek előtt a parlamentet szeretné a hazugság országából a valóság mezejére terelni. Mert most sajnosan tapasztalja, hogy az áldatlan harczban a legfényesebb elmék is megmaradtak. Egy kitűnő férfiú, Szilágyi miniszter is tévedett, mikor a képviselőházi többséget a nemzet akaratának nyilvánította. Magyarázta azután a különbséget a kettő között és kijeienti, hogy míg mások remüléssel gondolnak a választóikkal való érintkezésre, ő nagyon szívesen cselekszi ezt.

Végül Jászberény hazafias, derék polgárságot élteni.

Bathó János ügyvéd a nemzeti pártot élteni.

Horánszky Nándor viszhangot akar adni előtte szóló szavaira.

Magyarország történelmét nem lehet a nélkül megírni, hogy 15 év alatt Apponyi működéséről ne szólna. Apponyi ültette az almafát; igaz, a gyümölcsöt nem ő aratta. A nemzeti pártnak jobban fáj az ország politikai ziláltsága, hogy a közérzet nem a kulturpolitika iránt érdeklődik, hanem a hatalmi érdekek iránt. Itt a militarizmus ütötte fel fejét a haza konjuktúra.

Ezután még több tósztot mondtattak és a társaság a legvidámabb hangulatban maradt együtt. Hét óraker Apponyi kísérelével visszautazott a fővárosba.

Berde hagyaték.

Kolozsvár, július 10.

Ez az egyházi és kulturális czélokra hagyott örökség sok embernek kelti fel megazdagodási vágyát az örökhagyó távol — közel álló rokonai közül.

Ezek szeretnék ha abból a sok pénzből, a melyet az elhunyt Berde Mózi egy hosszú életlen keresztül, éjtenapot összeget munkával, számitással, igyekezettel a koplalásig menő önmegtagadással szerzett, növelt és összegyűjtött azért, hogy egyháznak s ezek iskolának és nemzetének szolgáljon vele, egy nagy részét elhárázolhatnák, — hogy ők duskálhatnának az egyház és iskolák kárára ebből a vagyonból.

Ez azonban nem lehetséges. Ugy látzik, az öreg ismerte a kapzsi, atyafiait. Gondoskodott arról, hogy a mit ő hagy, azt sem furiang, sem hunczfutság, sem csúrs csavarás, sem hamisítás árán elpelelni ne lehessen.

A végrendeletet több oldalról igyekeztek megtámadni.

Hozzáfogtak ehhez már Berde életében.

Először is az öreg hatalmukba kerítették az által, hogy még erejének teljében a hatóság tudta és ellenőrködése nélkül emberekkel lefogatták erőszakos módon; a tehetetlenné tett férfiut morfium feoskendés által elaltatták s elhelyezték az ideggyógyintézetben.

Itt tovább másfél évnél tartották szegény Berdét, a nélkül, hogy valamit tudtak volna tőle a végrendelet megváltoztatására nézve kicsikarni.

Végre a halál elszólította az élők közül.

Akkor tehetetlen dühökben végrendelet hamisítás után igyekeztek a vagyonhoz jutni. Ez sem sikerült, sőt vád alá helyezési pert akasztottak a nyakukba.

Ekkor az elhunyt Berdét örültnek próbálták nyilvánítani már a végrendelet kelte idejére.

Hogy az „Ellenzék“ olvasóit ez érdekes hagyatéki ügy miben állásáról tájékoztassuk, megkerestünk egy kiváló férfit, ki ez ügygyel foglalkozik, s ennek felvilágosításai nyomán a következőket közöljük.

Rokonok a végrendeletben.

Miképpen gondoskodott az elhunyt a végrendeletben rokonairól? A végrendeletben meglátsszik az, hogy Berde Móza élete célját az egyháznak és iskolának szentelte. Mind e mellett mindenik rokonáról gondoskodott. Sőt Berde Bélának 1400 frt évi jövedelemmel ellátott birtokot hagyott.

A többi rokonokról is mind egyenkint megemlékezett végrendeletében kisebb nagyobb hagyatékkal.

Igaz, hogy oly nagy összegeket nem hagyott nekik, mint az egyházinak, de nem is lehet kívánni ezt oly férfiutól, ki egy czélnak szenteli élete összes tevékenységet.

A rokonok közül különben sem esik egy sem abba a kategóriába, hogy köteles részt venni kénytelen, ha netalán szükmarkuan gondoskodott volna az örökség-hagyó, róla.

Mindenik távolabb eső rokon s ha semmit sem hagyott volna nekik munkája és takarékosága gyümölcséből, teljes joggal tehetne volna az öreg Berde.

A hamis végrendelet gyártó és perelni szándékozó örökösek különben sem szegény emberek.

Berde Bélának négyezer frtot meghaladja az évi jövedelme. Ha ehhez személyes képességeit is érvényesíti, ugy a jövedelmet még inkább emelheti.

Markus András és Markus Ferencz szintén vagyonos emberek. Az öreg gondoskodott arról, hogy munkájuk árán vagyonukat növelhessék.

Ezt most azzal hálálják meg, hogy megkísértik elperelni a vagyont attól a czéltől, a melynek az öreg egész életét áldozta.

A büntetés.

Az öreg Berde Móza végrendeletében gondoskodott büntetésről is azokra nézve, a kik az atyafiak közül perrel támadják meg végrendeletét. Ha elsimulnak majd a peres kérdések, akkor fog megválni érvényesíteni ohajtja-e az egyház a végrendeletnek ezt a pontját, vagy nem.

Az egyik Márkus különben kijelentette, hogy ő nem is reflektál a pernél fogva a Berde által végrendeletileg hagyott örökségre.

Örült volt-e Berde?

A perlekedők most, — hogy a hamis végrendelettel felsültek, — arra alapítják további követelésüket, — hogy Berde Móza már akkor örült volt, a mikor 1888-ban végrendeletét készítette.

Ám de ennek ellent mond az orvosi vélemény, mely az ideg-gyógyintézetbe szállítástól, 1892. május 21-től legfőllebb három évre teszi vissza a baj keletkezésének idejét.

Ez pedig 1889-re az influenza járvány idejére esik, míg a végrendelet ezer-nyolczszáznylczvannyolczban kelt. Különb en azért is tarthatatlan ez az állításuk mert még egy végrendelete van elhunyt-nak 1882-ből.

Ez időben pedig lehetetlen rá fogni, hogy örült lett volna.

Ez a két végrendelet **czéljára** nézve teljesen megegyezik.

A két végrendelet.

A mieltérés van az 1882 és 1888-ban kelt végrendeletben az csak az összegekre vonatkozik. 1882-ben Berde Mózes vagyona. Kevéssel haladta meg a 200.000 frtot. Ő azt hat év alatt, okszerű gazdálkodással megháromszorozta.

A birtokok jövedelme ez időben nagyon szépen növelte a tőkét.

Pörök.

A végrendelet megtámadása ellen most még nincs perfolymatba téve. Őszig nem is adható be. Ez ideig egyéb folyamatban levő ügyek nyerneek elintézését.

Folyamatban van a hamis végrendeletgyártók Berde Béla és társai ellen a vád alá helyezési pör melynek végeredménye már előre látható.

Julius—Augusztus és Szeptember

hónapokra új előfizetést nyitottunk

lapunkra e hó 1-én.

Azon
tisztelt olvasóink, kik előfizetési díjjaikat
mindez ideig
nem küldötték be, szíveskedjenek azokat
mihamarább
a kiadóhivatalnak megküldeni.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, július 10.

— **Az erdélyrészi** kárpát-egyesület kolozsmegyei osztálya e hó 9-én érdekes választmányi gyűlést tartott; a tárgyalásokból kiemeljük a következőket: a választmány örvendetes tudomásul veszi Hirschfeld Sándor e. tag jelentését, hogy a Szentjános kut csorgója, vízlevezető csatornája és medenczéje, — valamint a földmunkálatok teljesen be vannak végezve és helyreállítva, — elismerő köszönetét fejezi ki Hirschfeldnek szíves fáradozásaiért és a r. k. status igazgató tanácsának, hogy a helyreállítást megengedte és a szükséges faanyagot rendelkezésre bocsátotta. Hangay Oktáv, v. alelnök betejeszti a július és aug. hónapokra ajánlot kirándulások programját, a melyet a választmány magáévá tesz és utasítja az elnökséget, hogy a küszöbön álló egyes kirándulásokat esetről-esetre alkalmas módon tegye közhírré. Az időközben megüresedett két választmányi tagságra meglettek választva dr. Gergely Albert ügyvéd és ifj. Andrásófszky Dániel.

— **Kárpát-Egyleti kirándulások.** Az E. K. E. kolozsmegyei osztálya e héten két kirándulást rendez a következő programmal: Csütörtökön júl. 12-én d. u. pontban 3 óraker kirándulás a Kányafőn át, a bási torokban levő bányákhoz és az Angyalkuthoz. Hazatérés a Hójai erdőfő felé. Az igen szép tájon átvezető séta jövetmenet k. b. 3 óra hosszat tart. Gyülekezés d. után fél 3-tól 3-ig a sétatéri kertészlaknál. Vasárnap júl 15-én kirándulás a Királyhágóra. Indulás reggel 130 órai személy

indulás gyalog vagy szekeren az 1 órányira fekvő Királyhágóra, megtekintése a hazánk földrajzában nevezetes és nem magas (580 méter) pontnak és környékének. Vasuti díj Bucsáig és vissza II. oszt, 4 frt. Élelemről kiki maga gondoskodik, az esteli vonattal haza Kolozsvárra. Mindkét kirándulásra az egyleti tagokat és az érdeklődő közönséget szívesen meghívja az osztály elnöksége.

— **Herczegovina** egyike lett most a legkeresettebb kiránduló helyeknek. A nyári melegek beáttával a közönség itt talál egy kellemes és jó levegőjű oszonnáló helyet, hol kitűnő ételt és jó minőségű italokat lehet kapni. Az árnyas fülkék pompás pihenő helyet nyújtanak azoknak, kik napestig a város poros levegőjében fáradoznak.

— **„Egy nyílt levél“.** — E czim alatt az „Ellenzék“ 150 számában megjelent közlemény második hasábjának 20-ik sorában anarchikus tévtanok szó után „befogadására“ szó kimaradt. E hasáb 5-ik kikezdség végén levő 750 frt e helyett 7500 frt olvasandó.

— **Emke tanítói állásra pályázat.** Az Emke által Vámos-Udvarhelyen (Kisküklővármegye szervezett népiskolához egy tanítói állásra pályázatot hirdetünk. Javadalmazás évi 400 frt. fizetés és megfelelő lakás. Pályázni óhajtók szabályszerűen felszerelt kérvényeiket augusztus 10-ig az Emke főtitkári hivatalához nyújthatják be. Kolozsvárt, 1894. július 7-én Sándor József t. alelnök, Balogh Károly titkár h.

— **Uj Emke-óvoda.** Az erdélyi magyar közművelődési egyesület Brassóban eddig tudvalevőleg két magyar óvodát tartott fenn saját költségén. Most, hogy a két ovoda államosítása csak idő kérdése, az egyesület brassói választmányja egy új, harmadik óvoda felállítását is felvette programjába.

— **Színhaz.** Tegnap este egy régi darab a sokszor játszott „Süketnéma“ került előadásra a nyári színházban. Az ismeretes darabnak kevés nézője akadt.

— **Panasz a sétatéréről.** A következő panaszt vettük. Vasárnap este 9 óra tájban a sétatéri kioszk előtt több német ajku mester legény zavarta a csendet frivol énekekkel, padok verésével, botok dobálásával, ugy, hogy a nagyszámu közönség köréből a gyermekek és nőknek menekülni kellett onnan. A kioszk körül, hol máskor csendes volt a hely, most gyakori az ilyen eset. Rendőrt a múlt években még lehetett látni, de ebben az évben még nem. Jó volna, ha a hatóság a közönség érdekében ki taníttatná a sétatéri posztra állított mihasznákat, hogy ha már ott vannak ne aludjanak, hanem figyeljenek s a garázdálkodásoknak trágárságoknak vegyék elejét s fűleljék le a tetteseket.

— **Reményik Károly** kolozsvári kivalló műépítész, mint décsi levelezőnk írja mintegy 300.000 frt értéket képviselő décsi törvénykezési épületek kivételével, mint legutányosabb ajánlattevő lett megbizva, ki is egyes jelentéktelen diferenciákat tisztázása után az építést folyamatba fogja tenni.

— **Esküvő.** Dr Balázs Elemér helybeli kir törvényszéki jeles képzettségű aljegyző néhai ügyvéd Balázs Imre és özv. Balázs Imrénéne fia ma délben 1 óraker tartotta esküvőjét Winkler Cornélia, néhai Winkler Frigyes Kolozsmegyei tiszteletbeli főorvos és birtokos, valamint özv. Winkler Frigyesné, szül. Jusztí Amália bájos, kedves és művelt leányával. Az esküvő a gyászév miatt csak szük családi körben folyt le s mint tanuk Deák Pál főkapitány, — ki a vőlegény atyjának tanulótlására volt és dr. Rohonczy Lajos, ki a menyasszony keresztatyját Rohonczy Zsigmond moosi gyógyszerészt képviselte — voltak jelen. Az új pár ma este Feketehegyre, Tatra-Füred mellé utazik. Szerencsét és tartós boldogságot kívánunk az összeálló szép párnak!

— **Ruttikayné Baranyamegyében.**

Szombaton a reggeli vonattal érkezett meg Pellérdre Ruttikayné-Kossuth Lujza, az Ambrozovits-család társaságában. Ruttikayná, mint Pécsről írják, hosszabb igeig lesz Pellérden, mint Brázay Kálmán vendége. A vasuti állomáson a megérkezéskor a vendéglátó házigazda két kedves kis leánya fogadta, kiket a mély gyszba öltözött Ruttikayné többször megölelt és megcsókolt. Ruttikayné azután a két kis leánykával kocsiba ült és a Brázay-féle urasági kastélyba hajtatott. A falusi nép meglelődvé, komolyan fogadta a ritka vendéget és egyáltalán semminemű zajos tüntetés nem zavarta az agg urnő mély bánatát. Ruttikayné pellérdi tartózkodása alatt a két Kossuth-fiú is meg fogja látogatni.

— **A király kisasszony kalandja.** Pompás kis kalandja volt a württembergi Paulina királykisasszonynak Lugwigsburgban. A fiatal herczegnő a minap egyedül sétált a parkban, de miután igen egyszerűen volt öltözve, az ör nem tiszteltget az ismeretlen sétálónak. Ezt észrevette egy káplár és a herczegnő háta mögül két kézzel kezdett integrni az örmek, a kieleinte

elvigyorodot és a következő szavakkal szólitotta meg a herczegnőt:

— Kisasszony menjen vissza a káplár urhoz hivatja magát!

— **Bánffy-Hunyadon** az iparos dalkör július 8-án igen sikerült nyári táncmulatságot rendezett. Az idő kedvezett, s délután 2 óraker a dalárdá tagjai igen jó kedvvel vonultak ki, s őket csakhamar követte az erdőbe nagyszámu közönség. A dalkör karnagya Fekete János néptanító, ki rendkívül ügyszertettel tanítja be a tagokat, s az aránylag nehéz feladatot oly sikerrel oldják meg, mikép bármely kis város büszkeségének tekinthetné egy ily dalkör létezését. Ezuttal is több muidalt, népdalt, himnnszt, humoros dalokat adtak elé. zajos tapsokat aratva. A dalkör a közügyek támogatásában is mindig elől jár, s a derék iparosok teljes készségűek sorakoznak vezetőik után, ha valamely nemes czél fáradtságukat kívánja. Ezuttal saját pénztáruk javára rendezték a mulatságot, mely szép jövedelemmel járt. A négyeseket 60 pár táncolta. Megérdemli a dalkör, hogy soká fennmaradjon, fejlődjék, s sok ily sikerült mulatságot rendezzen.

— **Gyanus eset.** Nagyon gyanus hír érkezik Kassáról. Azt írják ugyanis, hogy a város közelében levő téglagyári telepen egy férfi munkás vasárnap éjjel rosszul lett és mielőtt orvosi segély érkezhett volna 4 órai szenvedés után meghalt. A meghalt munkás e napokban jött Galicziából. A szigoruan megejtett vizsgálat és bonczolás nagyon gyanus kolateralüneteket konstalt. A munkás belső részeit ezért a budapesti bakterologiai intézetbe küldték fel tüzetesebb megvizsgálás végett. Az egészségügyi bizottság szigorú intézkedéseket tett. A helyszínen azonnal foganatosította a fertőtlenítést és a telepet szigorú zár és felügyelet alá helyezte.

Illik-e

Lapunk egyik barátja szeretné nyilvános megbeszélés tárgyává tétetni a következő kérdéseket.

- Illik-e, hogy a férfiak az utcán szivarozzanak?
- Illik-e, hogy a férfi szájába tartsa a szivarat midőn valakinek köszön?
- Köteless-e valaki olyan férfi köszönését elfogadni a ki midőn köszönt szivarát nem vette ki a szájaból?

Szerkesztőségünk e kérdésekkel egészen tisztában van; de minthogy a kérdező nyilvános megbeszélést óhajt, s minthogy mi is tudjuk hogy a szivarozó férfiak némelyikének meg vannak az itt kérdésbe tett szokásai, engedünk az óhajnak s t. olvasóinkra bizzuk a feleletek megadását.

Szerkesztőségünk részéről azt bocsátjuk előre; hogy csak olyan feleletet adunk ki a melyben indokolva van a felelet. Kérjük az indokolásnak lehető rövidre szabását,

A fürdőközönségnek.

A marienbadi fürdő volt orvosa: Kiss orvos tudor, annak idején egy nagyon hasznos kis művet adott ki, melyben az ásványos vizek és fürdők használatára nézve utasításokat ad a fürdőző közönségnek. Most a fürdői évszak alatt nem tehetünk jobbat, mintha ezen utasításokat t. olvasóinkkal megismertetjük.

Az említett mű különös sulyt fektet a szabad levegőn való testmozgásra.

De tulozni ezt sem szabad. Elhizott és altestbántalmakban szenvedő egyének helytelenül cselekszenek, midőn órahosszat másszák a hegyeket, míg a verejtek nem csurog rólók; az is nagy hiba, mikor némely gyöngö, verszegény lányokat addig hajszolnak, míg szívdobogást nem kapnak lélegeztök el nem áll. A mozgást nem szabad a test kimerülésétig fokozni.

Jó időjárás alatt a fürdővendég töitsön mennél több időt a szabad levegőn sétáljon, kocsiakázzék, nyargaljon, szórakozék. — De a megerőtletéstől annyira tartózkodni kell, hogy még a sakkozást sem kellen a szórakozási módok közé felvenni, minthogy elmeerőtletéssel jár; a kártyázás is elítélendő, miután izgató hatást gyakorol a játszó kedélyére. Ezek helyett Kiss jónak mondja a billiárdot, tekéztést, társas játékokat sőt a tánczot is, melytől csak a mell és szívbjában, vagy vérköhögésben szenvedőket tiltja el; máj és lépbetegeknek a kocsiást sem javálja.

A gyógyvizeket hajnalban kell inni, de gyöngö egyének tovább is alhatnak. Ugyanezek kivételt képeznek azon szabály alól is, mely szerint az ásványvizeket éhgyomorral kell élvezni.

Nekik először reggelizniök kell s csak ez után két órával igyák a vizet.

Az élvezendő vízmennyiséget mindig az orvossal kell meghatároztatni; a poharat sem szabad egyzszerre kihajtani, hanem megszakitva kell inni s egy-egy pohár kiürítése között 10—15 percnyi időt sétálással töltöni. Az utolsó pohár után egy órai séta következik, de ennél is ügyelni kell arra, hogy fárasztóvá vagy épen kimerítővé ne legyen, tehát az egyén gyöngébb vagy erősebb tulához képest gyakori pihenéssel kell főlbeszakítani. — Este csak azok iganak ismét ásványvizet, kiknél azt az emésztési bajok zűkségessé teszik. Másoknál az esti ivás vértululást, álmatlanságot, nyugtalan alvást, vagy egyéb kellemtelenséget okozna.

Fürdésre legalkalmasabb a délelőtti idő, a kik pedig délután is fürödni akarnak, csak akkor tegyék azt, ha már az étkezés után 4—5 óra telt el.

Gyöngébb szervezetű egyének különösen trtőzkodjanak az éhgyomorral való

fürdéstől. — Azt is az orvos határozza meg, hogy meddig kelljen a fürdőben maradni. — Sós és vasas fürdőben 10—30 perczig, iszapfürdőben 20—60 perczig, gőzfürdőben 30—40 perczig lehet időzni.

Ha valakit fürdés közben valami kellemtelen érzés lep meg, az rögtön hagyja félbe a fürdést.

Fürdés után melegített ruhákkal kell megtörülközni s jól felöltőzködni, hogy a kilépésnél megne hűljön. A kinek izzadni kell, az a fürdő után ágyba fekdűjék, mások, ha lankadságot nem éreznek, sőtára menjenek, — különben némi kis időig otthot pihennök kell.

Nagyhőfoku fürdőkben, a milyen a tőzeg-gőz- vagy iszapfürdők lehetnek, a fejre hideg vízbe mártott ruhát kell rakni.

Az is megeshetik, hogy az ilyen fürdők borkütegeket okoznak, ekkor utánok korpafürdőt kell venni.

Tengeri, vagy zuhanyfürdőknél a nőknek arra kell ügyelni hogy hajokat csak egészen száraz állapotban kenjék a megszokott, illatos szerekkal; mert különben a haj színét és fényét veszitheti el. Ha a fürdés után a haj kellemtelen szagúvá lenne, kevés melegített kölni vízzel kell bedörzsölni s utána sürű fésűvel megfésűlködni.

A lábadozó, gyöngö ermésztésű fürdővendégnek erőt adni, de könnyen emésztethető eledel zűkséges.

A kik ásványos vizet isznak, azoknak fűszeres, hevítő eledelektől tartózkodni kell, tilos minden eczetes étel, továbbá zsiros étek, sertés-, récze-, libahus; a kövérebb halak közül az angol lazac, harcsa, potyka, továbbá az osztriga, rák, kaviár; azután a száraz hüvelyesek, káposzta, nehéz tészták, kemény tojás, iros vaj, sajt, gomba, friss gyümölcs, fekete kávé; italnak legjobb a víz, helylyel-közzel könnyű bor és jó sör. A tejes kávéit is csak módjával kell élvezni.

A dohányosok az ásványviz ivása előtt ne dohányozzanak, tüdő és szivbjában szenvedők pedig egyáltalában mondjanak le róla.

A hölgyek a fürdő használata alatt testök erős befűzésével hagyjanak föl.

Minden fürdővendégnek melegebb ruhára is zűkség van, mert erdős helyeken a levegő gyorsabban szokott változni,

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék“ eredeti táviratai.)

Tűzvész.

Sz.-Udvarhely, július 10.

Lövéte községben óriási tűzvész volt. A községnek körülbelül fele leégett. A pusztító elem 400 házat és 800 melléképületet hamvasztott el. Emberélet is esett áldozatul. Eddigél 6 halottat kaptak. Négy száz család lakóhely nélkül maradt.

Magyar főrendek részvéte a francia szenátusban.

Budapest, jul. 10.

A francia szenátus tegnapi ülésében az elnök felolvasta a magyar főrendiházban Carnot felett tartott részrvét beszédet.

Felolvasás után kijelentette, hogy a rokonszen v szép és nemes nyilvánítása meghatja.

A budapesti francia konzul távollétében ennek helyettese ma. a kormánya nevében Bánffy Dezső br. ház elnöknek elismerő köszönetet mondott Magyarországnak belső és igaz részvéteért.

Anarkisták Firenzében.

Budapest, jul. 10.

Barazu firenzi ügyvédet két anarkistae akarta szurni.

A megtámadott rájuk lőtt, de a tetesek elmenekültek.

A megtámadott fia Barazzu miniszternek.

Caserio védője.

Páris, július 10.

Caserio a francia elnök gyilkosának védelmét **egyetlen francia** ügyvéd s vállalta el. Külföldi ügyvédet fogadott családjá.

A pápa állapota.

Bpest, jul. 10.

A pápa állapotáról szóló hírek alaptalanok ő szentsége jól érzi magát.

Katasztrófa Lembergben.

Budapest jul. 10.

Lembergben a kiállítási fotografhoz automattal kísérletező fiatal ember egő szivarral közeledett a kiodiumos aetheres palaczkhoz.

A palaczk borzasztó explodálással szétment. A fiatal ember teste **egészen összeégett**. Mindkét szeme kifolyt. Az explósió jobb kezét **elszakította**.

A kolara.

Budapest, jul. 10.

A krakói kerületben két **ázsiai kolera** hivatalosan konstatáltatott.

Felelős szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadó laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

HIRDETESEK.

Sz. 1762—1884.

612. (2—3)

Árverési hirdetés.

Az alóli tanács közhírré teszi, hogy a városi közönség tulajdonához tartozó örd.-füzesi, kéri, szamosújvár-németi, ormányi, hesdái, mikolaboncznyiresi kápolnai jószágok; továbbá a város határán levő u. n. „mészárszék-rét”, „sáncz-rét”, „felsőmalom melletti rét”, „vadi rét” és „petrisi kaszáló”; a városi jogozatok közül: a „helypénz s behozatali vám”, „követetvám”, „petrisi híd-vám”, „felső és alsó híd-vám”, a „felső és alsó 12 kövű lisztelő malom” jogozata; végül a „korona” vendéglő alatti I-ső, II-ik, III-ik számú boltok 1894. évi július hó 26-ik és következő napjain a város tanács házában, zárt ajánlatok elfogadásával egybekötött nyilvános árverés útján, 1895. év január 1-sőtől 6, illetőleg 3 és 1 évre külön-külön haszonbérbe fognak adni.

Az árverezni kívánók felhívtnak, hogy megfelelő bánatpénzzel lássák el magukat.

Az árverés feltételei s a haszonbérleti szerződések pontjai, valamint a kikiáltási árösszegek a gazdasági tanácsnoknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szamosújvár sz. kir. város tanácsa, 1894. június 23-án.

Placsintár Dávid,
polgármester.

Osztian Kristóf,
főjegyző.

Kolozsvármegye és Kolozsvár sz. kir. város főispánjától.

Sz. 839—1894.

613. (2—3)

Pályázati hirdetés.

A kormányzatokra bízott Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságánál megüresült rendőr-alkapitányi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, a kik ezen évi 1000 frt fizetéssel javadalmazott s nyugdíj-igénnyel egybekötött állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t.-cz. 3. §-ában előírt minősítettségüket igazoló okmányokkal felszerelt folyamodványukat hozzám folyó évi július hó 31-ig annyiig is inkább adják be, mert a később érkező folyamodványok tekintetbe nem vétetnek.

Kolozsvárt, 1894. évi június hó 30-án.

A főispán ur távollétében:
Albach Géza,
kir. tan., polgármester

Sz. 2924—1894 tlkv.

614. (1—1)

Hirdetés.

A székely-udvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a sz.-udvarhelyi ev. ref. főtanoda végrehajtónak odaváló Szeles Pálné, Barkóczy Mária végrehajtást szenvedő ellen 178 frt 50 kr. kielégítése végett ezen kir. törvényszék területéhez tartozó sz.-udvarhelyi 384. sz. tlykben A + 736¹/₂ hrsz ház és beltelek, melyeknek összes becsértéke 504 frt, a mely összeg egyzersmind kikiáltási ár is, 1894. évi szeptember hó 12-ik napján d. e. 8 órakor az alóli törvényszék telekkönyvi hivatalnál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fognak adni.

A venni szándékozik a becsárnak 10 százalékat középpénzben, vagy óvadékképes papírban kötelesek a kiküldött kezéhez letenni.

Az árverési további feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. telekkönyvi hatóságnál megtekinthetők.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság
Sz.-Udvarhelyt, 1894. évi június hó 22-én.

Dr. VOITH GERŐ,
kir. törvényszéki egyesbíró.

ELŐPATAK GYÓGYFÜRDŐN,

melynek több kiállításon kitüntetett gyógyvizei Európa leghíresebb bálneológusai által az eddig elismert égvényes vasas savanyúvizek legelsőjének jelentetett ki:

az évad május hó 15-étől szeptember hó végéig tart.

Ez ásványvizek különösen a következő betegségekben bizonyultak be biztos hatásuknak: a gyomor és belek idült hurutjainál, gyomorfájás s a tulságos nyálka és savképződéssel járó emésztési zavarokban, gyomor- és bélzában, altesti vérbőségben, vérpangásban, aranyérbén, rástikór és kedélykórban, máj- és lépdagadatokban, az epe kivezető csöveinek hurutos bántalmaiban, sárgaságban, epekövekben, a poszgerj s váltólázakból származott lépdaognál, fejlődési sápkórban s az ezen alapuló hőszám zavarokban, s különösen vészegény-ségi állapotokban, a vesék és húgyhólyag hurutos bántalmaiban, kezdődő húgy- és fővénnyel-lerakódás s húgykő képződéseknél, a méh idült tömüléseimél, dagainál, fehér folyás, a nemi részek gyengeségeiben, angol kórban, köszvény- és csúszabajokban.

Az ásványviz használatával kapcsolatosan ujonnan berendezett meleg- és hideg ásványvíz-fürdők, friss kecsketej, hidegvíz-gyógyimód, massage, svéd tornászati áll az azt igénylők rendelkezésére.

Van orvos, gyógytár, távirda, posta. 600 szoba áll a közönség rendelkezésére, napi ár 60 krtól fennebb. A szobák árai május 15-től

július 1-ig és augusztus 15-től szeptember 15-ig 30¹/₃-kal olcsóbbak. Az éttermekben nagyon jutányosan étkezhetni.

Szórakozásul vannak: parkok, erdei sétányok, olvasó-, zongora- és társalgó termek, tornászati, csolnakázó tó, színház, hangversenyek, bálók s kirándulások; ugyszintén egy első rangú cigány-zenekar.

Vagyintalan betegek hatósági ajánlat mellett ingyen lakásban és gyógydíj-mentességben részesülnek.

A bármely irányból jövő gyógyvendégek a földvári vasut-állomáson szállanak ki, honnan az 1 óra távolságra eső Előpatakra magán- és társaskocsik szállítják a gyógyvendégeket; társas kocsin, ha csak egy személy jelentkezik: 2 frt; több személynél személyenként 1 frt 30 kr. fizetendő. Egy magánkocsi díja 3 frt. Ezen kocsikra jegyek a földvári állomáshírnél válthatók.

Minden megkeresésre utasítást és felvilágosítást készséggel ad Előpatak, 1894. évi május hó 15-én.

A fürdő-igazgatóság.

523. (12—20)

!!Értesítés!!

Kedvező alkalom
női divatcikkek bevásárlására.

Az idény előre haladta miatt
összes divat-árúinkat

25 száztólival leszállítottam,
mely kedvezmény f. évi augusztus hó végéig tart.

RENDES SZIDOR-nál
ezelőtt

GAJZÁGÓ ISTVÁN,
Alapított 1862-ben.

610. (2—3)

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénsavtartalmu. — A bornak színt nem változtatja. — Természetes ízét kelemessé teszi,

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabb a homokos talajban termelt savanykás borokhoz kiváló előnyösnek bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s je szolgálatot tesz a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.

Budapest, 1892. március hava.
Dr. Kéti Károly,
ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai Ágnes-forrását kitűnő sikerrel rendelem. A gyomor és bél működését rendkívül hathatósan támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna. Örömmel konstátálhatom, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetetlen kincset, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegimnek ajánlani; a körjáratot melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő. Adja Isten, hogy a külföldi hasonczelra alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk ásványviz-forgalmából.

N.-Szalonta, 1892. október 20.

Dr. Deme Béla,
járás és Biharm. t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszerházában,
fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.

Édeskuty L.
BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

Országos
főraktár

és k. és
eset k. udv.
ásványviz-
szállítónál.

257. (9—12)

Előjegyzés szőlő-oltványokra

A Nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszterium ellenőrlés alatt álló országos szőlő-oltvány telep részvénytársaság azon célból, a szőlőbirtokosságnak szőlő-oltvány szükségleteit a kívántat fajjal mennyiségben fajtisztán biztosíthassa, az 1895-ik év tavaszán kész szőlő-oltványokra már most előjegyzést nyit.

Az előjegyzési határidő 1894. augusztus 15.

Az előjegyzett oltványok az előjegyzés sorrendje szerint t mennyiségben fognak kiszolgáltatni.

Az előjegyzés módja és feltételei tárgyában bővebb felvilágosítás készségesen szolgál alóli igazgatóság.

Országos szőlő-oltvány telep részvénytársaság

579. (3—3)

Arad-Baraczkán,

Ménés, u. p. Gyorok, Aradmegye

Ajánljuk angol módszer szerint kicserzett szinbőrből készült
GÉPHAJTÓ SZIJAINKAT,

melyek oly kiváló módon készülve, hogy mi azokkal mindenütt a hová csak szállítottunk, a legnagyobb elismerést arattuk az minősége és tartóssága által.

Készítünk legjobban zsiradékolt timsó-cserzett
varró- és kötőszijakat,
szállítunk

szij crouponokat,

és elvállaljuk mindennemű géphajtó szijak javításait.

Tisztelettel:

Gmeiner és Scherg,

bőr- és géphajtószij-gyár Brassóban.

287. (16—x)

„THE GRESHAM”
életbiztosító társaság Londonban.

Magyarországi fiók:

**Budapest, Ferencz
József-tér 5-6.,**
a társaság házában.

Ausztiai fiók:

**Bécs, Gisellastrasse
1. sz. alatt,**
a társaság házában.

A társaság vagyona 1891. évi június 30-án Frk. 117,558.797.—
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1891. évi „ „ 20,725.259—

Kifizetések biztosítási és járadéki szerződések s visszavásárlások után a társaság fennállása óta (1848) „ „ 249,311.449—

A legutóbbi tizenkét havi üzleti idő alatt a társaságnál „ „ 61,372.000—

értékig nyújtattak be ajánlatok, mi által társaság fennállása óta benyújtott ajánlatok összértéke „ „ 1,728,184.555.—

értékre megy. — Prospektusokkal és díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgálnak Erdély minden nagyobb városában az ügynök urak és az erdélyi vezérigynökség Kolozsvárt, Belső-utca 5., 7. sz. 7. (49—x)

Egy nagy üveg 10 kr.

A székelyföld legzsénavasabb, legkellemesebb ízű és legelsőbb savanyuvize a

„BAROSS FORRÁS”

kitűnő szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál. Gazdag szénsav tartalmánál fogva a bornak ízét kelemessé teszi és színt nem változtatja, miért is a vendéglős uraknak „Spritzer” gyanánt különösen ajánlatik.

Ujabb orvosi bizonylatok a „Baross”-forrásról:

Az erdővidéki „Baross”-forrás név alatt ujjában forgalomba hozott ásványviz egyike hazánk legtöbb szabad szénsavat tartalmazó forrás termékeinek. A víz tisztá, átlátszó üledék és mellék íz nélkül való, igen kellemes és üdítő élvezeti, járványos időben kitűnő étrendi ital. Gyógyhatása a légutak és tápcsatorna, de különösen a húgyszervek idült hurutos bántalmainál érvényesül. A víz töltése, dugaszolása és kiállítása tisztá, cészszertű, kifogástalan.

Kolozsvárt, 1893. ápril hó 10.

Dr. Purjes Zsigmond s. k.,
egyetemi tanár.

kellemes, üdítő s kiváló gyógyhatású ásványviznek tartom a „Baross”-forrást stb

Kolozsvárt, 1892. július hó 15.

Dr. Fabinyi Rudolf s. k.,
a kir. tud. egyetem vegytani intézetének igazgatója.

A „Baross”-forrás savanyuvizet kellemes, izgató hatásánál fogva a légző és emésztő szervek és a húgyhólyag hurutos bántalmainál kitűnő eredménnyel rendeltem. Izgatottságot, vértörlést nem okoz. Igen gazdag szabad szénsav és gazdag vastartalma miatt tisztán vagy borral keverve rendkívül kellemes, üdítő savanyuviz. A viznek külső kiállítása, dugaszolása teljesen megfelel a mai kor kívánalmainak; a forrás és kezelés tisztaságáról különben a nyár folyamán személyesen is meggyőződtem.

Kolozsvárt, 1892. december 21.

Dr. Nappendruck Kálmán s. k.,
városi orvos.

Járványok s főleg Kolera veszély idején kitűnő präservatívum.

Kizárólagos raktár:

Kónya Sándor fő- és fiók-üzletében